

σταμένην εἰς σκεύη ἢ εἶδη, τὰ ὅποια δὲν δίδουν καμμίαν ἐπικαρπίαν, τὰ παραλαμβάνουν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς . . . Ε' . . . Ζῶντες δὲ οἱ γονεῖς, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προικίσωσι κατὰ τὴν θέλησίν των . . . ΣΤ' . . . τὰ προικοδοτηθέντα τέκνα, εἴτε ἀρσενικά εἴτε θηλυκά, ὑποχρεοῦνται ἀπὸ τὴν τοπικὴν συνήθειαν νὰ εὐχαριστῶνται εἰς μόνην τὴν προῖκα των, καὶ δὲν ἔχουν κανὲν δικαίωμα ἐπὶ τῆς καταλειφθείσης κληρονομίας, ἐὰν οἱ γονεῖς ἀποθάνωσιν ἀδιάθετοι . . . Η' . . . ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι, ὅτι ἡ προῖξ τῆς γυναικὸς . . . ἐκποιεῖται μὲ κοινὴν συγκατάθεσιν τῶν συζύγων. Ἐὰν δὲ ἡ γυνὴ εἰς ἀπουσίαν τοῦ ἀνδρός, δι' οἰκιακὰς ἀνάγκας ἐκποιήσῃ μέρος ἢ τὴν ὅλην προῖκα τῆς, ἡ τοῦ ἀνδρός τῆς, ἡ τοπικὴ συνήθεια δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἄνδρα, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του, νὰ λάβῃ ὀπίσω τὴν ἐκποιηθεῖσαν περιουσίαν, πληρῶνων τὴν τιμὴν αὐτῆς».

« . . . Παρὰ τὰς ἐκτεθείσας τοπικὰς συνηθείας, ὑπάρχουν εἰσέτι καὶ αἱ ἀκόλουθοι :
Α' — Ἡ γυνή, ἀπόντος εἴτε παρόντος τοῦ ἀνδρός, δύναται νὰ δανεισθῇ (ἢ νὰ συνεγγυηθῇ) μὲ ὑποθήκην τῆς ἰδίας τῆς προικὸς.

Β' — Ἡ προῖξ τῆς γυναικὸς ὑποχρεοῦται εἰς τὰ χρέη τοῦ ἀνδρός, ὅταν δὲν εἶναι ἔμπορος καὶ ὅταν δὲν ἐξαρκέσῃ ἡ ἰδία προῖξ(;) τοῦ ἀνδρός πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους.

Ὅταν δὲ ὁ ἀνὴρ δὲν(;) εἶναι ἔμπορος, ἡ προῖξ τῆς γυναικὸς δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὰ χρέη τοῦ ἀνδρός, ἐὰν ἐκεῖνος χρεωκοπήσῃ, ἐκτὸς ὅταν ἡ γυνὴ ἔχει δοσμένην ἀτομικὴν ἐγγύησιν.

Γ' — Περὶ ὁμόρων. Εἰς τὰς πωλήσεις ἀκινήτων κτημάτων, προτιμῶνται οἱ γονεῖς, τέκνα καὶ ἀδελφοὶ καὶ μετὰ τούτους οἱ γειτνιαῖοντες, εἴτε ὅμοροι τοῦ πωληθέντος κτήματος. Ἡ αὐτὴ συνήθεια φυλάττεται καὶ ἐὰν ἐκτεθῇ εἰς δημοπρασίαν.

Οἱ γονεῖς, τὰ τέκνα καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀποσπάσωσι, οἱ μὲν παῖδες τὰ πωληθέντα κτήματα, εἰς ἀπουσίαν των ἀπὸ τοὺς γονεῖς των καὶ ἀνάπαλιν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς, ἀλλὰ μὲ τὰς ἀκολούθους ὑποχρεώσεις. 1. Νὰ κατοικήσωσι σταθερῶς εἰς τὴν πατρίδα καὶ νὰ γίνωσι πολῖται. 2. Νὰ πληρώσωσι τὴν τιμὴν τῶν πωληθέντων κτημάτων ἐξ ἰδίας καταστάσεως καὶ ὅχι ἐκ δανείων καὶ τοῦτο ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ὥρας φθάσωσιν εἰς τὴν πατρίδα. καὶ 4. Νὰ ἀποσπάσωσι τὸ ὅλον καὶ ὅχι μέρος αὐτῶν.

Δ' — Εἰς τὰς συμβαινούσας χρεωκοπίας προτιμῶνται οἱ ἐντόπιοι δανεισταὶ καὶ ἀποκλείονται οἱ ξένοι δανεισταί, κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν».

831

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 11 Μαΐου, Γεωργίου Καλογνώμου, ἐκ

Χίου, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν 87, σ. 299-306.

« . . . Περὶ μισθώσεων, ἐπικαρπιῶν καὶ γεωργικῶν νόμων ὀλίγα τινὰ ἔθιμα ὑπάρχον, ὁ Νόμος τοῦ Ἀρμενοπούλου, πολλάκις κακῶς ἐφηρμοσμένος, διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν κριτῶν, ἴσχυεν ἐν γένει».

« . . . ἄλλα δὲ (ἔθιμα) γεννηθέντα ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ ζυγοῦ, ὅστις μᾶς κατεπίεξε . . . παραλείπω ὡς ἀσύγκλωστα».

832

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 26 Ἰουνίου, Δημογεροντίας Ἀνατ. Σπάρτης,

εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν 45, σ. 253–256.

« . . . προσθέτομεν καὶ ὅσα λοιπὰ ἔθιμα ἔχει ἡ πατρίς μας :

Ὅλας τὰς διαφοράς, τὰς ὁποίας εἶχε ἡ πατρίς μας, εἴτε ἐγκληματικές, εἴτε πολιτικές, τὰς ἐθεωροῦσαν διὰ μιᾶς αἰρετοκρισίας καὶ ἡ ἀπόφασίς των, εἴτε δι' ἐγγράφου, εἴτε διὰ λόγου, ἦτον ἀνέκκλητος. Παρομοίως ὅσας ὑποθέσεις ὑπάγοντο εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά ἐθεωροῦντο διὰ τοῦ ἀρχιερέως ἢ διὰ τοῦ ἱερέως καὶ ἡ ἀπόφασίς ἦτον ἀνέκκλητος.

Τὰ ρηθέντα γεγραμμένα ἔθιμα τῆς πατρίδος μας ἦτον ἐκ τοῦ πάλαι, τὰ ὁποῖα ἐπεκράτησαν μέχρι τῆς σήμερον. Αὗται αἱ συνήθειαι δὲν ἦσαν γραπτὰ διὰ νὰ κάμωμεν ἀντίγραφα αὐτῶν ».

833

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 25 Ἀπριλίου, Δημογεροντίας Νάξου εἰς ἀνω-
τέρω ἐγκύκλιον,

ἐν 49, σ. 166–169. Συμπληρωματικὴ ἐκθεσις, αὐτόθι, σ. 169–170.

« . . . Β' . . . Οἱ γονεῖς, κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν, χρεωστοῦν νὰ δώσωσι τὴν πατρο-
μητρικὴν των περιουσίαν εἰς τὰ τέκνα των, εἰς μὲν ὀλιγωτέραν, εἰς δὲ πλειοτέραν, ὅχι ὅμως
εἰς τὸ ἓνα 10 καὶ εἰς τὸ ἄλλο 2, ἐκτὸς ὀλίγου μέρους ἐλαχίστου τῆς ἰδιοκτήτου περιουσίας
των, τὸ ὁποῖον ἠδύναντο νὰ δώσωσι, ὅπου αὐτοὶ ἤθελον. Γ' . . . ὅταν συμβῇ θάνατος εἰς
ἓνα τῶν συζύγων καὶ ἀφήσῃ τέκνα, δὲν κληρονομεῖ ὁ ζῶν γονεὺς τὰ τέκνα του, ἀλλ' ἐπι-
στρέφει ἡ περιουσία αὐτῶν, ἐὰν μητρική, εἰς τοὺς ἐκ μητρὸς συγγενεῖς, ἐὰν πατρική, εἰς
τοὺς ἐκ πατρὸς συγγενεῖς, νέμεται δὲ ὁ ἐπιζῶν γονεὺς ἅπασαν τὴν ἐπικαρπίαν τῆς κτημα-
τικῆς καὶ χρηματικῆς περιουσίας, ἐνόσω φυλάττει τὰ τῆς χηρείας. Δ'. Κατὰ τὴν τοπικὴν
συνήθειαν, οὔτε ὁ ἀνὴρ κληρονομεῖ τὴν γυναῖκα, οὔτε ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα . . . νέμεται δὲ
τὸ ἐπιζῶν μέρος τοῦ ἀνδρογύνου, ἐνόσω μένει εἰς τὴν χηρείαν, τὴν ἐπικαρπίαν τῆς κτημα-
τικῆς περιουσίας καὶ τοὺς τόκους τῆς χρηματικῆς, χωρὶς νὰ δύναται οὔτε νὰ πωλήσῃ,
οὔτε νὰ χαρίσῃ, οὔτε νὰ ὑποχρεώσῃ κεφάλαια κτηματικῆς ἢ χρηματικῆς περιουσίας. Ὅσα
δὲ ὑπόκεινται εἰς φθοράν, ἦτοι . . . στρέφονται εἰς τοὺς ἔχοντας τὸ δικαίωμα, πλησιεστέ-
ρους συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος, ὡς ἀνωφελῇ πρὸς τὸ ἐπιζῶν μέρος . . .

ΣΤ'. . . . οὔτε ἡ προικισμένη θυγάτηρ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταβάλῃ τὴν προῖκα τῆς εἰς
τὴν ὀλικὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν ἀδιάθετον περιουσίαν τῶν γονέων τῆς καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ
ἴσου μὲ τὰ ἀδελφία τῆς . . . Η'. Σύμφωνα τὸ ἀνδρογύνον, διὰ κατεπειγούσας ἀποδεδειγμέ-
νας οἰκιακὰς ἀνάγκας, δύναται νὰ ἐκποιήσῃ μέρος τῆς προικὸς ἢ καὶ ὅλην τὴν προῖκα,
ἀνάγκης οὔσης· ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ὑποχρεοῦται πάντοτε, ἂν ἔχῃ ἰδίαν του κατάστασιν, νὰ ἀσφα-
λίσῃ τὴν γυναῖκα του διὰ τὴν ἐκποιηθεῖσαν συμφώνως προῖκα τῆς, ὅποτε ὅμως δι' ἐγ-
γράφου ἐγγυητικοῦ του τὴν ἔχει ἀσφαλίσῃ. Ἡ γυνὴ δέ, ἄνευ ἐγγράφου συγκαταθέσεως
τοῦ ἀνδρός τῆς, δὲν δύναται οὔτε νὰ προικίσῃ, ἢ χαρίσῃ καὶ πωλήσῃ ἐκ τῆς προικὸς τῆς,
δύναται ὅμως εἰς τὴν διαθήκην τῆς νὰ διατάξῃ τὴν προῖκα τῆς εἰς τὰ τέκνα τῆς, κατὰ τὸ
Β' ζήτημα ».

« . . . Ἐκτὸς τῆς ἀπαντήσεως τῶν ὀκτὼ τούτων ζητημάτων, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι συνήθειαι
ἐξ αἰώνων ἀμνημονεύτων, ὡς αἱ ἀνωτέρω, αἵτινες καταγράφονται : Περὶ προικοσυμφώνων.
Ι. Ἡ τοπικὴ συνήθεια δίδει τὸ δικαίωμα νὰ προικίζωνται τὰ ἀρσενικὰ παιδία καθὼς καὶ
τὰ θηλυκὰ καὶ τὰ προικοσύμφωνα θεωροῦνται ὡς τὰ ἱερώτερα ἐγγράφα τῶν πολιτικῶν
συναλλαγμάτων, ἀπαράτρεπτα καὶ ἀπαράβατα.